

ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ

Μικροβιακή ανθεκτικότητα στα αντιβιοτικά, μια σοβαρή απειλή για τους καταναλωτές

*Δρ Ελένη Ιωάννου Κακούρη,
Γενικός Γραμματέας Κυπριακού Συνδέσμου Καταναλωτών
τ. Πρώτη Χημικός ΓΧΚ*

Περιεχόμενα

- Εισαγωγή
- Το πρόβλημα της Μικροβιακής Ανθεκτικότητας στα αντιβιοτικά
- Τι μπορούν να κάνουν οι καταναλωτές
- Ευρωπαϊκές και παγκόσμιες δράσεις
- Συμπεράσματα

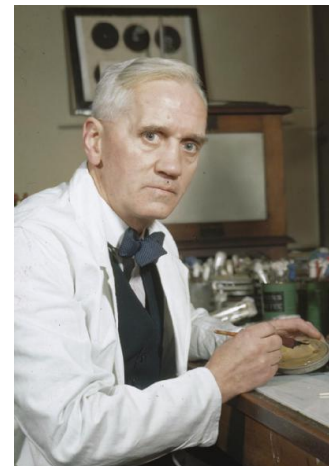
Εισαγωγή

- Ο Κυπριακός Σύνδεσμος Καταναλωτών (ΚΣΚ) σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Οργάνωση Καταναλωτών (BEUC), και τους συνδέσμους καταναλωτών άλλων Ευρωπαϊκών χωρών άρχισε εκστρατεία ενημέρωσης των καταναλωτών για το πρόβλημα της Μικροβιακής Ανθεκτικότητας (ΜΑ) στα αντιβιοτικά και της ανάπτυξης και εξάπλωσης ανθεκτικών μικροβίων- superbugs
- λόγω της υπέρμετρης και πολλές φορές αδικαιολόγητης χρήσης των αντιβιοτικών στον άνθρωπο και στα ζώα.
- .

Το πρόβλημα της ΜΑ

- **Μικροβιακή Ανθεκτικότητα (ΜΑ)** είναι η ικανότητα των βακτηρίων και άλλων μικροβίων να αντιστέκονται στη δράση ενός ή και περισσότερων αντιβιοτικών.
- **Αντιβιοτικά** είναι φάρμακα τα οποία χρησιμοποιούνται για τη θεραπεία ή πρόληψη βακτηριακών λοιμώξεων, σκοτώνοντας ή αναστέλλοντας την ανάπτυξη των βακτηρίων.
- Όλοι γνωρίζουμε ότι όταν ανακαλύφθηκαν τα αντιβιοτικά π.χ. το πρώτο η **πενικιλίνη** από τον **Αλ. Φλέμινγκ** σώθηκαν πολλές ανθρώπινες ζωές!
- Όμως από τότε ο Φλέμινγκ το **1945 προειδοποίησε** για την αλόγιστη χρήση της πενικιλίνης!

- Τώρα λόγω της κατάχρησης που γίνεται για χρονιά , τα αντιβιοτικά **δεν είναι πολλές φορές αποτελεσματικά όταν πραγματικά χρειάζονται**, με αντίκτυπο το μεγάλο κόστος της ιατρικής περίθαλψης των ανθρώπων και τη θεραπεία των ζώων
- **Συγκεκριμένα, όσο αφορά τη δημόσια υγεία** οι συνέπειες είναι δυσμενέστερες, καθώς οι θεραπευτικές επιλογές ακόμα και για κοινές λοιμώξεις έχουν γίνει πολύ περιορισμένες και σε μερικές περιπτώσεις είναι ανύπαρκτες.
- **Στην Ευρώπη, λοιμώξεις από ανθεκτικά μικρόβια** συσχετίζονται με 25.000 θανάτους ετησίως και 1.5 δισεκατομμύρια ευρώ κόστος λόγω εξόδων νοσηλείας και απωλειών παραγωγικότητας

- Αν συνεχιστεί η **αλόγιστη χρήση αντιβιοτικών**, θα πάψουν να είναι αποτελεσματικά **Αντιβιοτικά Καθοριστικής Σημασίας** (ΑΚΣ) για την ανθρώπινη υγεία και συνήθεις λοιμώξεις θα μπορούν να οδηγούν σε θάνατο.
- Υπολογίζεται (Consumers International) ότι μέχρι το 2050 οι θάνατοι αυτοί μπορεί να είναι περισσότεροι από τους θανάτους λόγω καρκίνου σήμερα.

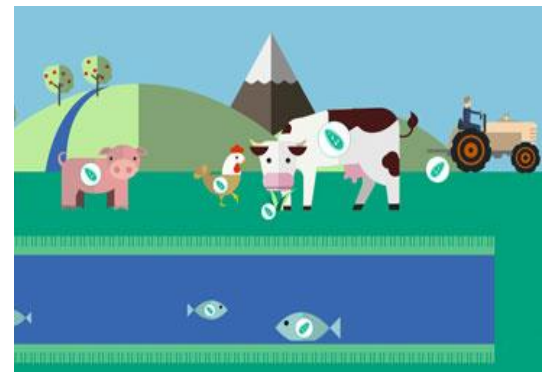

- **Επιπλέον σύμφωνα με έρευνα που έχει διεξαχθεί από την Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφάλειας Τροφίμων (EFSA) μόνο το 25% των καταναλωτών της Ε.Ε.**
- **είναι ενήμεροι για την σχέση μεταξύ της χρήσης αντιβιοτικών σε ζώα που προορίζονται για τροφή, της Μικροβιακής Ανθεκτικότητας και της ανάπτυξης ανθεκτικών μικροβίων.**
- Δηλαδή πολλοί καταναλωτές δεν γνωρίζουν
- ότι τα ίδια αντιβιοτικά χρησιμοποιούνται
- και στα ζώα και μάλιστα προληπτικά και
- σε βάση ρουτίνας χωρίς να είναι άρρωστα.

- (EFSA 6-3-2017) *"EU Insights – Perceptions on the human health impact of antimicrobial resistance (AMR) and antibiotics use in animals across the EU"*.

- **Ως εκ τούτου ο ΚΣΚ σε συνεργασία με την ΒΕΥC** και άλλες ευρωπαϊκές οργανώσεις καταναλωτών, συνδιοργανώνουν πανευρωπαϊκή εκστρατεία
- **για ενημέρωση τόσο των καταναλωτών** και την αύξηση του βαθμού επίγνωσης τους για το πρόβλημα, αλλά και **εγρήγορση/ δράση** των εμπλεκόμενων μερών, όπως οι αρμόδιες κρατικές υπηρεσίες, οι παραγωγοί κ.α.
- Η εκστρατεία άρχισε σε πανευρωπαϊκό επίπεδο στις 4 Σεπτεμβρίου, με πρώτη την Κύπρο, και θα διαρκέσει μέχρι τις 18 Νοεμβρίου 2017, **δηλαδή την Ευρωπαϊκή ημέρα ενημέρωσης για τα αντιβιοτικά.**

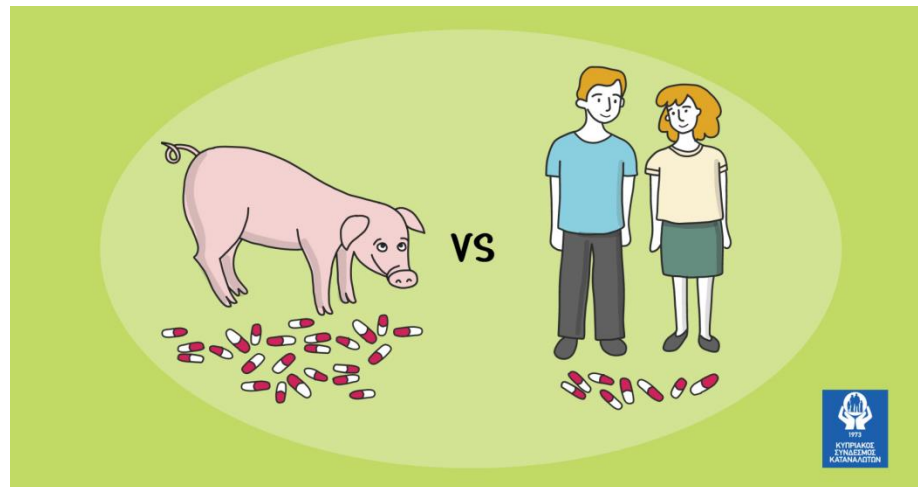
Τι μπορούν να κάνουν οι καταναλωτές

1. **Να μάθουμε για το πρόβλημα** και τι μπορούμε να κάνουμε σε προσωπικό επίπεδο για να προφυλαχθούμε και
2. **Να δράσουμε ομαδικά** οι οργανώσεις καταναλωτών κ.α. ώστε τα ΚΜ της ΕΕ να πιέσουν την Ε. Επιτροπή να ψηφίσει την νομοθετική πρόταση του Ε. Κοινοβουλίου **για να αλλάξει η νομοθεσία για την χρήση αντιβιοτικών** συμπεριλαμβανομένης της απαγόρευσης χρήσης των αντιβιοτικών στα ζώα για προληπτικούς σκοπούς σε ρουτίνα/καθημερινά!

10 πράγματα που πρέπει να ξέρετε σχετικά με την ανθεκτικότητα των βακτηρίων από το αγρόκτημα σε εσάς

1. Τα αντιβιοτικά χρησιμοποιούνται συχνότερα για τη θεραπεία των ζώων παρά των ανθρώπων
 - Κατά μέσο όρο, στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η κατανάλωση των αντιβιοτικών είναι **υψηλότερη στα ζώα** που εκτρέφονται για την παραγωγή τροφίμων σε σύγκριση με την κατανάλωση από τους ανθρώπους

Χρήση αντιβιοτικών στην κτηνοτροφία

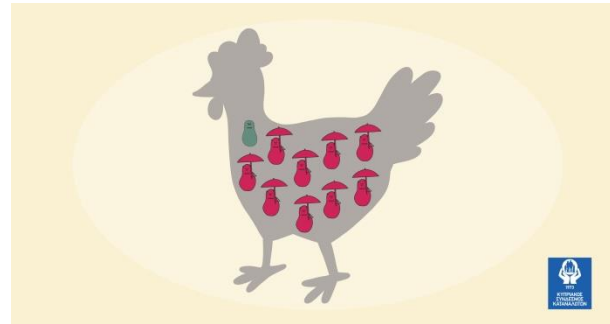
- Στην Ισπανία, την Κύπρο, και την Ιταλία για παράδειγμα, η χρήση αντιβιοτικών στην κτηνοτροφία ήταν διπλάσια από αυτή των ανθρώπων το 2014* .
- **Η Κύπρος δυστυχώς ήταν 2^η και τώρα με την έκθεση του 2015 είναι η 1^η**

*ECDC, EFSA και EMA (2017). [Second joint report on the integrated analysis of the consumption of antimicrobial agents and occurrence of antimicrobial resistance in bacteria from humans and food-producing animals](#) (p. 31).

2. Η χορήγηση αντιβιοτικών σε υγιή ζώα συμβάλλει στην ανθεκτικότητα των βακτηριών

- Αντιβιοτικά δίνονται συστηματικά στα ζώα ακόμα κι αν είναι υγιή προς αποφυγή ασθενειών
- Τέτοια **κακή χρήση και κατάχρηση** αυξάνει την ανθεκτικότητα των βακτηρίων στα αντιβιοτικά.
- **Βακτήρια που εντοπίστηκαν σε πουλερικά και χοίρους στην Ευρώπη εμφανίζουν συνήθως αντοχή σε ένα ή ακόμα και περισσότερα αντιβιοτικά.** Το 70% των Καμπυλοβακτηριδίων που βρέθηκαν στο **κρέας των πουλερικών** είναι ανθεκτικά σε ένα αντιβιοτικό που χρησιμοποιείται ευρέως για τη θεραπεία κοινών λοιμώξεων ή διάρροιας.*

- * EFSA και ECDC (2016). [The European Union summary report on antimicrobial resistance in zoonotic and indicator bacteria from humans, animals and food in 2014.](#)

3. Τα αντιβιοτικά δεν σκοτώνουν τους ιούς

- Όταν έχετε μια λοίμωξη που προκαλείται από έναν ιό, όπως το κοινό κρυολόγημα, η γρίπη, τα περισσότερα είδη πονόλαιμου, ή βρογχίτιδα, τα αντιβιοτικά δεν θα σας βοηθήσουν.
- **Τα αντιβιοτικά λειτουργούν ενάντια στις βακτηριακές λοιμώξεις** όπως
 - η πνευμονία, η φυματίωση ή μια λοίμωξη του ουροποιητικού συστήματος. Μόνο ο γιατρός σας μπορεί να σας πει αν χρειάζεστε αντιβιοτικά.
- **Το ίδιο ισχύει και για τα ζώα**, στα οποία θα πρέπει να δίνονται αντιβιοτικά μόνο ύστερα από συνταγή κτηνιάτρου

4. Είναι τα βακτήρια, όχι οι άνθρωποι ή τα ζώα που έχουν ανθεκτικότητα στα αντιβιοτικά

- Πολλοί, λανθασμένα, υποθέτουν μερικοί , ότι οι άνθρωποι ή τα ζώα αναπτύσσουν ανθεκτικότητα στα αντιβιοτικά.
- Στην πραγματικότητα όμως, **τα βακτήρια που προκαλούν τις ασθένειες γίνονται ανθεκτικά στα αντιβιοτικά.**
 - Αυτά τα ανθεκτικά βακτήρια ενδέχεται να μολύνουν τους **ανθρώπους και τα ζώα** και οι ασθένειες αυτές είναι δυσκολότερο να θεραπευθούν και μπορεί **να οδηγήσουν σε θάνατο!**

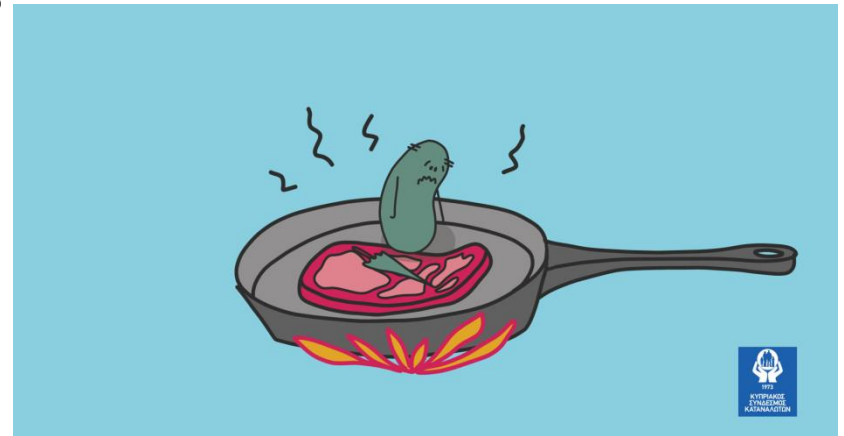
5. Πως γίνονται τα βακτήρια ανθεκτικά στα αντιβιοτικά;

- Είτε από την φύση τους είτε επειδή έχουν **μεταλλαχθεί**, ορισμένα βακτήρια **έχουν γονίδια που τα κάνουν να αντιστέκονται** στην επίδραση των αντιβιοτικών.
- Είναι γνωστά τα ανθεκτικά βακτήρια και ως **«υπερμικρόβια»- superbugs** . Ενώ τα αντιβιοτικά σκοτώνουν τα περισσότερα συνηθισμένα βακτήρια, τα **«υπερμικρόβια»**. **επιβιώνουν** και πολλαπλασιάζονται περισσότερο, όταν δεν χρησιμοποιούμε σωστά τα αντιβιοτικά.
- Αυτά τα μικρόβια μπορούν να μεταδώσουν τα γονίδια αντοχής τους σε άλλα βακτήρια.

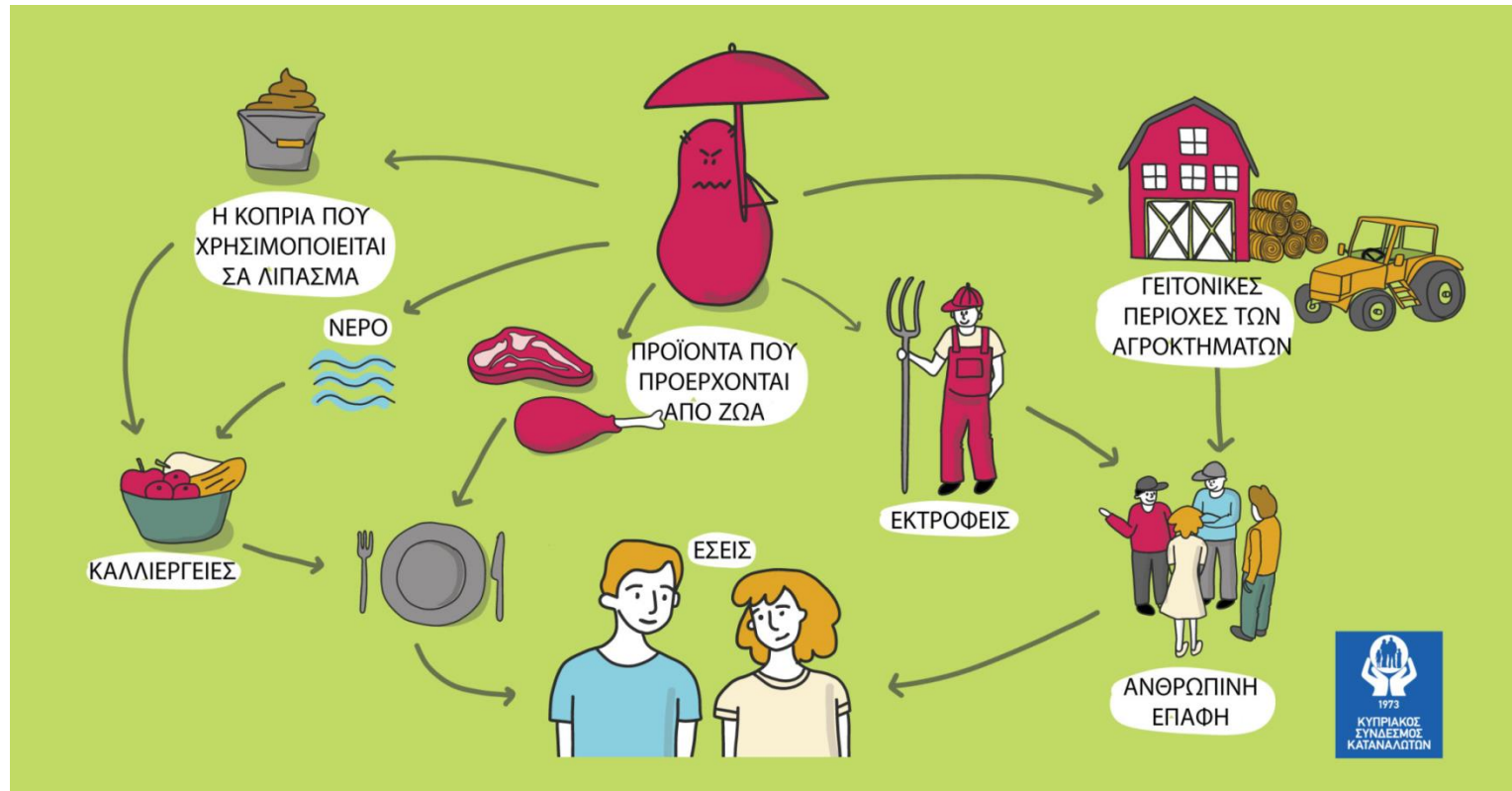
6^α.Τα ανθεκτικά βακτήρια μπορούν να μεταφερθούν από τα ζώα του αγροκτήματος σε εσάς

- Τα ανθεκτικά βακτήρια μπορούν να ταξιδέψουν από το αγρόκτημα σε σας με πολλούς διαφορετικούς τρόπους, και η κατανάλωση όχι καλά μαγειρεμένου κρέατος είναι ένας από αυτούς.
- .

- Άλλοι τρόποι μετάδοσης είναι

- η επαφή σας με ζώα του αγροκτήματος που μεταφέρουν τα βακτήρια,
- η κατανάλωση φυτικών προϊόντων που καλλιεργούνται σε εδάφη με λίπασμα από κοπριά από μολυσμένα ζώα,
- το πόσιμο νερό αν είναι μολυσμένο από περιττώματα ζώων

7. Στους Ευρωπαίους αγρότες δεν επιτρέπεται η χρήση αντιβιοτικών για την ταχύτερη ανάπτυξη των ζώων.

- Η ΕΕ σε αντίθεση με χώρες όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες ή η Κίνα απαγόρευσε το 2006 την τακτική **χρήση αντιβιοτικών για την ταχύτερη ανάπτυξη** των βοοειδών, χοίρων και κοτόπουλων με χαμηλές δόσεις αντιβιοτικών. Ενώ κάνουν την παραγωγή κρέατος πιο κερδοφόρα, αυξάνει τον κίνδυνο της ανθεκτικότητας στα αντιβιοτικά, αφού τα βακτήρια εκτίθενται σε μη θανατηφόρες δόσεις αντιβιοτικών.
- Χρειάζονται όμως **αυστηρότεροι έλεγχοι** στην ΕΕ και ιδιαίτερα σε χώρες όπως η **Κύπρος, η Ισπανία και η Ιταλία**, για να ελεγχθεί ότι η απαγόρευση αυτή εφαρμόζεται σωστά.
- Επιπλέον με αυτό το τρόπο οι καταναλωτές εκτίθενται τακτικά στα υπολείμματα των αντιβιοτικών στα ζώα και αυτές οι μικρές δόσεις και συχνά τώρα αρχίζουν και αξιολογούνται από την EFSA.

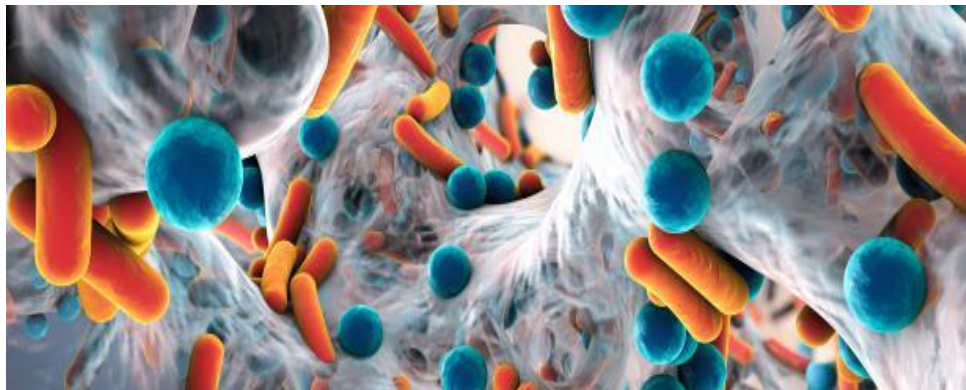

8. Η χρήση λιγότερων αντιβιοτικών στην κτηνοτροφία μειώνει την ανθεκτικότητα στα αντιβιοτικά

- **Αντίθετα σε χώρες (ιδίως στη Βόρεια Ευρώπη), όπου οι κυβερνήσεις έχουν ενεργήσει για να μειωθεί η χρήση των αντιβιοτικών στα ζώα παρουσιάζεται **μείωση των επιπέδων της ανθεκτικότητας στα αντιβιοτικά.****
- Αυτό σημαίνει ότι τα **βακτήρια χάνουν σταδιακά την ανθεκτικότητά τους στα αντιβιοτικά**, τα οποία γίνονται αποτελεσματικά και πάλι. Ωστόσο, ορισμένες χώρες της ΕΕ υστερούν στην καταπολέμηση της ανθεκτικότητας των βακτηρίων στα αντιβιοτικά που χρησιμοποιούνται κατά την εκτροφή των ζώων. Για παράδειγμα, η πώληση των αντιβιοτικών για ζώα που εκτρέφονται για παραγωγή τροφίμων το 2014 ήταν 36 φορές υψηλότερη στην Ισπανία από ό,τι στη Σουηδία*.
- * EMA (2016). [Sales of veterinary antimicrobial agents in 29 European countries in 2014](#) (pp. 66-67).

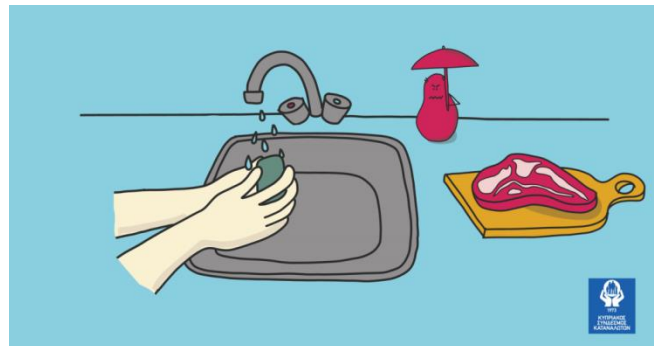
9. Τα ανθεκτικά βακτήρια δε γνωρίζουν σύνορα

- Η ανθεκτικότητα στα αντιβιοτικά αυξάνεται σε επικίνδυνα υψηλά επίπεδα σε όλα τα μέρη του κόσμου.
- Βακτήρια - ανθεκτικά ή όχι - δεν γνωρίζουν σύνορα και **κινούνται μεταξύ των χωρών**, κατά το εμπόριο των διαφόρων ειδών, των τροφίμων κλπ.
- **Η καταπολέμηση της ανθεκτικότητας στα αντιβιοτικά απαιτεί δράση σε όλα τα επίπεδα της κοινωνίας**, και σε επίπεδο κρατικό στο **τομέα της γεωργίας** και υγείας και τους **υπεύθυνους χάραξης πολιτικής** στην Ευρώπη και πέραν αυτής.

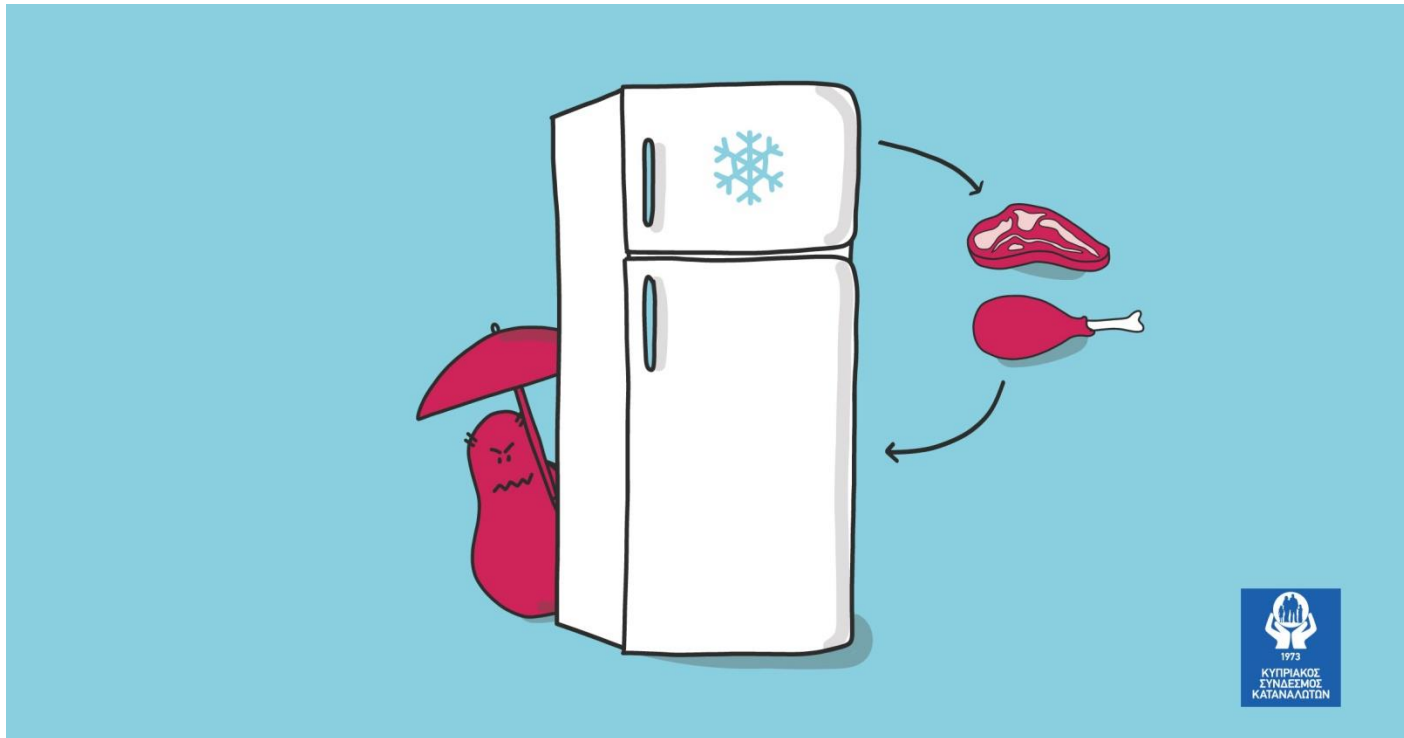

10. Μία καθαρή κουζίνα και το καλό μαγείρεμα μειώνουν τον κίνδυνο μόλυνσης από ανθεκτικά βακτήρια

- Όταν μαγειρεύετε, πάντα να πλένετε τα χέρια σας μετά τον χειρισμό του ωμού κρέατος, ειδικότερα πριν αγγίξετε φαγητά που καταναλώνονται ωμά και οποιοδήποτε μαγειρικό σκεύος όπως πιάτα ή ξύλο κοπής και την γούρνα σας!
- Μην ξεχνάτε να **μαγειρεύετε πολύ καλά το κρέας** καθώς τα βακτήρια, ακόμα και τα ανθεκτικά, **εξοντώνονται με το μαγείρεμα**.
- **Βεβαίως να προσέχετε να μη καεί ή βαρυτηγανίζετε το φαγητό για να μην δημιουργηθούν τοξικές ουσίες όπως οι πολυχρωματικού υδρογονάνθρακες ή το ακρυλαμίδιο.**

- Πάντα να ξεπαγώνετε το κρέας στη συντήρηση του ψυγείου!

Εθνικές ,Ευρωπαϊκές και παγκόσμιες δράσεις για την μικροβιακή ανθεκτικότητα

- **Εθνικές δράσεις** Υπουργείου Υγείας και Γεωργίας
- **Δράσεις της ΕΕ** , της EFSA, του EMA (Ευρωπαϊκού Οργανισμού Φαρμάκων) του BEUC (Ευρωπαϊκού Οργανισμού Καταναλωτών)
 - Τα Κράτη της ΕΕ να πείσουν την Ε. Επιτροπή να ψηφίσει την νομοθετική πρόταση του Ε. Κοινοβουλίου για αλλαγή της νομοθεσίας για την χρήση αντιβιοτικών συμπεριλαμβανομένης της απαγόρευσης χρήσης των αντιβιοτικών στα ζώα για προληπτικούς σκοπούς σε ρουτίνα!
- **Παγκόσμιες δράσεις** WHO, Παγκόσμιος Οργ. Καταναλωτών(Consumers International) κ.α.

Get superbugs off the menu: why we need to reduce the use of antibiotics in agriculture

**Consumers
International
Superbugs and
Antibiotics off menu!**

- **Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανακοίνωσε στις 29-6-2017 το νέο σχέδιο δράσης κατά της Μικροβιακής Ανθεκτικότητας με τρεις πυλώνες !**
 1. Να κάνουν την Ευρώπη την καλύτερη περιοχή εφαρμοζόμενης πρακτικής
 2. Αναπτύξουν τη σχετική ερευνα
 3. Να διαμορφώσουν την παγκόσμια ατζέντα

Η Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφάλειας Τροφίμων EFSA της παρέχει την επιστημονική συμβουλή!

Συμπεράσματα

- **Αγαπητοί μου η ενημέρωση και η επίγνωση** για το πρόβλημα της ΜΑ είναι πολύ σημαντικές -> για αυτό και η σημερινή ημερίδα και η εκστρατεία ενημέρωσης
- **Μπορούμε να κάνουμε πολλά** για την προστασία της υγείας μας από την **Μικροβιακή Ανθεκτικότητα** όπως προαναφέραμε
- Αλλά αυτό είναι η μια όψη του νομίσματος!
- **Απαιτούνται περισσότερες δράσεις κατά την εκτροφή των ζώων !**
- Καλύτερες συνθήκες υγιεινής για τα ζώα και χωρηγηση αντιβιοτικών όταν μόνο χρειαζονται,
- **μαζί με την απαγόρευση της συστηματικής χορήγησης αντιβιοτικών** για προληπτικούς λόγους, θα βοηθούσαν στη μείωση της ανάγκης χρήσης τους και
- **στην μείωση των ανθεκτικών μικρόβιων!**

ΚΥΠΡΙΑΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ

- Σας ευχαριστώ πολύ για την προσοχή σας!
- Ερωτήσεις;

